

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์

Chiangrai Prochanukroh Hospital

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ จังหวัดเชียงราย

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การคัดกรองก่อนรับการรักษาทางทันตกรรม สำหรับผู้ป่วยทั่วไปและผู้ป่วยนัด (SOP Screen1)	วันที่ออกเอกสารครั้งแรก วันที่ ๑๑/ก.พ./๒๕๕๙
รหัสเอกสาร SOP – DENT – Screen1	ปรับปรุงครั้งที่ ๑ วันที่ ๓๐/เม.ย./๒๕๖๓ ปรับปรุงครั้งที่ ๒ วันที่ ๑/ก.พ./๒๕๖๖ ปรับปรุงครั้งที่ ๓ วันที่ ๒๑/มี.ค./๒๕๖๘
ทีม/ กลุ่มงาน/ หน่วยงาน ภารกิจด้านทันตกรรม	
ผู้จัดทำ นางวิภาณันท์ บุญประเสริฐ	ผู้รับรอง นางสาวดลฤดี ชุมภูรัตน์
ผู้อนุมัติ แพทย์หญิงอัจฉรา ละอองนวลพานิช	

ระเบียบปฏิบัติ
เรื่อง การคัดกรองก่อนรับการรักษาทางทันตกรรม
สำหรับผู้ป่วยทั่วไปและผู้ป่วยนัด

ผู้จัดทำ

ผู้รับรอง

(นายธนกร ลิรัฐพงศ์)

(นางสาวดลฤดี ชุมภูรัตน์)

ตำแหน่ง ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายภารกิจ

ด้านทันตกรรม

ผู้อนุมัติ

(แพทย์หญิงอัจฉรา ละอองนวลพานิช)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อจำแนกประเภทผู้ป่วยตามความเร่งด่วนในการรักษาทางทันตกรรม
๒. เพื่อซักประวัติโรคทางระบบและการแพ้ยาเบื้องต้นก่อนส่งรักษาทางทันตกรรม

ขอบเขต

สำหรับงานคัดกรองผู้ป่วยทางทันตกรรมห้องเบอร์ ๑๖ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเมืองเขียงราย และศูนย์ทันตกรรมเฉพาะทางทั้งในและนอกเวลาราชการ

นิยามศัพท์

การคัดกรอง หมายถึง การซักประวัติผู้ป่วยทันตกรรมเบื้องต้นโดยผู้ช่วยทันตแพทย์เพื่อจำแนกผู้ป่วยก่อนเข้ารับการรักษาทางทันตกรรม

ผู้ป่วยทั่วไป หมายถึง ผู้ป่วยทันตกรรมที่มารับบริการตรวจรักษาทางทันตกรรมโดยไม่ผ่านระบบนัด

ผู้ป่วยนัด หมายถึง ผู้ป่วยทันตกรรมที่มารับบริการตรวจรักษาทางทันตกรรมตามวันเวลานัดหมาย

หน้าที่รับผิดชอบ

๑. นางสาวปริศนา วุฒิ
๒. นางนงคราญ ไชยชมภู
๓. นางสาวเฉลิมพร อินธนู
๔. นางสาวสุชญา วรรณพันธ์
๕. นางสาวสุดารัตน์ รียะเทน
๖. นางวาสนา จันทเลิศ
๗. นางสาวญาณิศา ชัตติยศ
๘. นางกัลลินญา ฟองแก้ว
๙. นางสาวกมลรัตน์ ปุ่นทอง
๑๐. นางสาวพินนาวดี วงศ์มาน

ขั้นตอนปฏิบัติ

๑. สำหรับทันตกรรม และทันตกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเมืองเขียงราย จำแนกผู้ป่วยเป็น ๒ ประเภทคือ ผู้ป่วยทั่วไป และผู้ป่วยนัด กรณีผู้ป่วยทั่วไปรับใบคิวสีขาวที่ผู้ป่วยได้ลงทะเบียนจากเวชระเบียน เรียงตามลำดับก่อนหลัง กรณีผู้ป่วยนัดรับใบนัดจากผู้ป่วยเรียงลำดับตามเวลานัดหมาย
๒. การซักประวัติและคัดกรองผู้ป่วย
  - ๒.๑ เจ้าหน้าที่จุดคัดกรอง เรียกชื่อ-นามสกุลผู้ป่วยตามลำดับคิวพร้อมทวนสอบอีกครั้ง
  - ๒.๒ วัดสัญญาณชีพ ได้แก่ ความดันและชีพจรในผู้ป่วยที่อายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไปทุกราย (กรณีที่ผู้ป่วยได้รับการตรวจวัดความดันและชีพจรจากหน่วยคัดกรองชั้น ๑ อาคารผู้ป่วยนอกตึก ๕๐ ป้อนุสรณ์มาแล้วไม่ต้องวัดซ้ำ), วัดอุณหภูมิร่างกาย , ชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูง
    - กรณีค่าความดันผู้ป่วยสูงเกิน ๑๘๐/๑๐๐ mmHg ให้วัดซ้ำครั้งที่สองใน ๕ นาทีถัดไป พร้อมบันทึกเวลาที่ทำการวัดทั้งสองครั้งและรายงานทันตแพทย์เวร OPD เพื่อพิจารณาประเมินผู้ป่วยทันที
    - ๒.๓ บันทึกข้อมูลการคัดกรองในคอมพิวเตอร์ ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง ความดันชีพจร อุณหภูมิร่างกาย ประวัติโรคประจำตัว ประวัติการแพ้ยา(ตามเอกสารแนบ ๑) ประวัติการสูบบุหรี่ เบอร์โทรศัพท์ และอาการสำคัญของผู้ป่วย
    - ๒.๔ ทวนสอบสิทธิการรักษา

๒.๕ จำแนกกลุ่มผู้ป่วยทั่วไปตามความเร่งด่วนในการรักษา (เอกสารแนบ ๒)

- กรณีเร่งด่วน (ควีสแดง) ให้จัดลำดับคิวแรก รอเรียกเข้าห้องรักษา เจ้าหน้าที่คัดกรองแจ้งทันตแพทย์เวร
- กรณีผู้ป่วยกลุ่มพิเศษ (ควีสเขียว) จัดลำดับคิวให้เข้ารับบริการต่อจากกรณีเร่งด่วน
- กรณีผู้ป่วยทั่วไป (ควีสเหลือง) จัดลำดับคิวตามเวลาการทำบัตรที่เวชระเบียน

๒.๖ ส่งผู้ป่วยเข้าห้องรักษา ผู้ป่วยทั่วไปตามลำดับคิวความเร่งด่วน ผู้ป่วยนัดตามเวลานัดหมาย

หมายเหตุ ประเมินการรับผู้ป่วย (ไม่รวมผู้ป่วยส่งปรึกษา) ดังนี้

๑. ในเวลาราชการช่วงเช้า รับผู้ป่วยทั่วไป ๑๒ รายต่อทันตแพทย์ ๑ คน
๒. ในเวลาราชการช่วงบ่าย รับผู้ป่วยทั่วไป ๗ รายต่อทันตแพทย์ ๑ คน
๓. นอกเวลาราชการช่วงเย็น รับผู้ป่วยทั่วไป ๑๐-๑๕ รายต่อทันตแพทย์ ๑ คน

นอกเวลาราชการเสาร์-อาทิตย์ รับผู้ป่วยทั่วไปเช่นเดียวกับในเวลาราชการ

เอกสารแนบ ๑ ซักประวัติโรคประจำตัว และการแพ้ยา

ประวัติทางการแพทย์

โรคประจำตัวและประวัติการเจ็บป่วยของผู้ป่วย (Medical problem & Past Medical History) เป็นข้อมูลที่สำคัญมาก โดยที่คำถามต้องถามให้คุ้นเคย คือ “มีโรคประจำตัวอะไรหรือเปล่า?” “รักษาอยู่ที่ไหน?” “น้ำตาลในเลือดครั้งสุดท้ายวัดได้เท่าไร? (ในกรณีที่ผู้ป่วยเป็นโรคเบาหวาน)” “เคยเจ็บป่วยหรือนอนพักรักษาที่โรงพยาบาลหรือไม่?” “เมื่อไหร่ ที่ไหน และด้วยโรคอะไร?” สอบถามยาที่ผู้ป่วยใช้อยู่เป็นประจำ (Medication) ด้วยการถามว่า “ตอนนี้ใช้ยาอะไรเป็นประจำอยู่หรือเปล่า?” และเนื่องจากโรคบางโรคแม้จะไม่มีอาการแสดง แต่ก็อาจจะยังคงมีเชื้อโรคอยู่ได้ เช่น โรคในกลุ่มไวรัสตับอักเสบบีทั้งหมด จึงควรให้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคไปสู่บุคคลอื่น เป็นต้น

กลุ่มของโรคทางระบบที่พบได้บ่อย ได้แก่

๑. กลุ่ม Cardiovascular diseaseหรือโรคกลุ่มหัวใจและหลอดเลือด ซึ่งโรคในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่พบบ่อยกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยโรคที่พบบ่อย ได้แก่ โรคหัวใจขาดเลือด (Coronary arteries disease), ความดันโลหิตสูง (Hypertension)
๒. กลุ่ม Pulmonary diseaseหรือโรคระบบทางเดินหายใจ เช่น การติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ, หอบหืด (Asthma), โรคถุงลมโป่งพอง (Emphysema), วัณโรค
๓. กลุ่ม Gastrointestinalและ liverหรือโรคระบบทางเดินอาหารรวมถึงตับ ซึ่งโรคในกลุ่มนี้ที่พบบ่อย โรคแผลในกระเพาะอาหาร (Ulcer), ตับอักเสบบ (Hepatitis), ดีซ่าน (Jaundice), ตับแข็ง (Cirrhosis)
๔. กลุ่ม Psychiatric disorderเป็นกลุ่มของผู้ป่วยซึ่งมีอาการทางจิต ซึ่งผู้ป่วยในกลุ่มนี้พบบ่อยไม่มากนัก
๕. กลุ่ม Endocrine diseaseหรือโรคของระบบต่อมไร้ท่อ โดยโรคที่พบบ่อยที่สุด คือโรคเบาหวาน (Diabetes Mellitus) และโรคที่เกิดจากความผิดปกติของต่อมไทรอยด์ (Thyroid disorders)
๖. กลุ่ม Genitourinary diseaseหรือโรคของระบบขับถ่ายและระบบสืบพันธุ์ ประกอบไปด้วย การติดเชื้อของระบบปัสสาวะ (Urinary tract infection), โรคไต (Renal disease) และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (Venereal disease)
๗. กลุ่ม Hemotopoietic disorderหรือโรคทางระบบเลือด ซึ่งโรคในกลุ่มนี้ได้แก่ โรคโลหิตจาง (Anemia), ภาวะเลือดออกแล้วหยุดยาก (Bleeding disorder), โรคมะเร็งเม็ดเลือด (Leukemia)
๘. กลุ่ม Neurologic disorderโรคในกลุ่มนี้พบบ่อยไม่มากนัก เช่น โรคลมชัก (Epilepsy)

ประวัติการแพ้ยา

การซักประวัติการแพ้ยา/อาหาร (Drug/Food Allergy) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทันตแพทย์ใช้พิจารณาว่าควรจ่ายยาชนิดใด และควรหลีกเลี่ยงยาชนิดใด โดยอาจถามผู้ป่วยว่า “เคยแพ้ยาหรือแพ้อาหารอะไรหรือไม่?” หรือ “เคยมีผื่นขึ้น หรือแน่นหน้าอก หายใจลำบากภายหลังจากการใช้ยาชนิดใด หรือรับประทานอาหารชนิดใดหรือไม่?”